

נפְרָדִים מִמָּרֵן הָרַב שֵׁף

מָרֵן הָרַב שֵׁף לֹא בִקֵּשׁ לְעַצְמוֹ כְּבוֹד גָּדוֹל בְּמוֹתוֹ. פְּעָמִים רַבּוֹת הִתְבַּטָּא בְּאֲזְנֵי מְקַרְבָּיו, כִּי הוּא מֵיחַל לְעֻזְבֵּי אֶת הָעוֹלָם בְּיוֹם שִׁשִּׁי, עֶרֶב שַׁבָּת, וְלִהְיֶינָה לְמִנוּחַת עוֹלָמִים בְּהַלְוִיָּהּ מִצְמִצְמָת.

אוּלָּם, אֶת אוֹתָהּ הַלְוִיָּהּ לֹא יִשְׁכַּחוּ תוֹשְׁבֵי בְּנֵי בְּרַק לְעוֹלָם. עִם אוֹר הַבְּקָר פְּשֻׁטָה הַשְּׂמוּעָה הַנוֹרְאָה, כִּי אָבִי הַיְשִׁיבוֹת, מָרֵן הָרַב שֵׁף, נִתְבַּקֵּשׁ לְגַנְזֵי מְרוּמִים, וְנִדְמָה הִיָּה כִּי הָאֲרֶץ כְּלָה מִתְעַטֶּפֶת בְּאַבְל נוֹרָא.

יוֹם שִׁשִּׁי חֲרָפִי קֶצֶר הָיָה זֶה, כְּאֲשֶׁר מְאוֹת אֲלָפֵי מְלוּיִם זָרְמוּ מִכָּל רַחְבֵי הָאֲרֶץ, לְחַלֵּק כְּבוֹד אַחֲרוֹן לְמִי שְׂמָסַר אֶת נַפְשׁוֹ, פְּשוּטוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ, עַל הַעֲמַדַת הַתּוֹרָה בְּדוֹר הָאֲחֵרוֹן.

מְאוֹת אֲלָפִים גָּדְשׁוּ אֶת הַרְחוּבוֹת, מִבְּכֵים בְּדַמְעוֹת אֶת רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה הַיְשִׁישׁ שֶׁהֵלֵךְ לְעוֹלָמוֹ כְּשֶׁהוּא בֶן לְמַעֲלָה מִמֹּאֵה. לְפִתְעַ הַשְּׁלֵף הִס. צוֹאֲתוֹ שֶׁל מָרֵן רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה הִקְרָאָה בְּגֵרוֹן חֲנוּק, וְכִאֲשֶׁר הִקְרָאוּ הַמְּלִימִים קוֹרְעוֹת הַלֵּב: "הַפּוֹרֵשׁ מִכֶּם בְּאֵהָבָה", נִפְרָץ סֶכֶר הַדַּמְעוֹת מִחֵדֶשׁ...

אִם נִבְקֵשׁ לְסַפֵּם אֶת תְּמַצִּית חַיָּו שֶׁל מָרֵן הָרַב שֵׁף, נִמְצָא זֹאת בְּרַעֲיוֹן הַבָּא, שֶׁהַשְּׂמִיעַ אוֹדוֹת הַמְּסַפֵּר בְּמִדְרָשׁ, עַל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁעָלָה לְמָרוֹם וּמְצָא אֶת רַבִּי עֲקִיבָא קוֹשֵׁר כְּתָרִים לְאוֹתִיתוֹת הַתּוֹרָה.

שֵׁם, בְּשָׂמִים, רָאָה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ כִּיצַד רַבִּי עֲקִיבָא מוֹצֵא לְהוֹרֵג בִּיַּד הַרוֹמָאִים הַרְשָׁעִים. וְשֵׁם רָאָה גַם כִּיצַד שׁוֹקְלִים אֶת בְּשָׂרוֹ בְּמַקּוּלָיו. אוֹ אֲזוּ, הַשְּׂמִיעַ אֶת תְּמִיּהָתוֹ: "זוֹ תּוֹרָה וְזוֹ שְׂכָרָה!?"

מִדּוּעַ תְּמָה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ – "זוֹ תּוֹרָה וְזוֹ שְׂכָרָה!?" – רַק בְּרֹאוֹתוֹ שֶׁשׁוֹקְלִים אֶת בְּשָׂרוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא בְּמַקּוּלָיו, וְלֹא קִדְּם לְכֹן, בְּרֹאוֹתוֹ כִּיצַד נַפְשׁוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא יוֹצֵאת בְּ"אַחַד!?" הַקֶּשֶׁה מָרֵן הָרַב שֵׁף.

וְהוּא תִרְץ תְּרוּץ מִפְעֵים. הַעֲבָדָה שֶׁנִּפְשׁוֹ שֶׁל יְהוּדִי יוֹצֵאת בְּ"אַחַד", מִתּוֹךְ יְסוּרִים קָשִׁים וּמְרִים, וְהוּא אֵינּוּ מְרַגֵּשׁ בְּכָף, אֶלָּא מֵיחַד אֶת בּוֹרְאוֹ בְּקִדְשֵׁת הַשֵּׁם, בְּאֵר הָרַב שֵׁף, אֵינָה בְּגֵדֵר דְּבַר פְּלֵא! זֶהוּ הַטְּבַע! כִּף הוּא טְבַעוֹ שֶׁל יְהוּדִי, לְהַקִּיז אֶת נַפְשׁוֹ עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַיְרָאָה! עַל כֵּן אֵין לְהַקְשׁוֹת! אֶפְשָׁר לְשַׂאֵל, מִדּוּעַ בְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת נַפְשׁוֹ שֶׁל הַיְהוּדִי כְּכֹזוֹ, אוּלָּם עַל הַיְהוּדִי עֲצָמוֹ אֵין מְקוֹם לְשַׂאֵל... הַשְּׂאֵלָה מִתְחִילָה רַק לְאַחַר מִכּוֹן, כְּאֲשֶׁר שׁוֹקְלִים אֶת בְּשָׂרוֹ שֶׁל הַיְהוּדִי בְּמַקּוּלָיו...

זוֹ, אִם תִּרְצוּ, תְּמַצִּית חַיָּו שֶׁל מָרֵן הָרַב שֵׁף. מָרֵן הָרַב שֵׁף, שֶׁהַקִּיז אֶת נַפְשׁוֹ וְאֶת נַשְׂמָתוֹ עַל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, מָרֵן הָרַב שֵׁף, שֶׁהַקִּים עָלָה שֶׁל תּוֹרָה בְּמִסִּירוֹת נַפְשׁ יוֹקֵדֶת, מָרֵן הָרַב שֵׁף, שֶׁלֹּא הִחְזִיק טִיבוֹתָא לְנַפְשִׁיָּהּ, וְשֶׁהַעֲמִיד אֶת הַהִשְׁקָפָה הַטְּהוֹרָה עַל מְכֻוֹנָהּ, כְּשׁוֹבֵר גְּלִים אֵיתָן...

בְּאוֹתוֹ יוֹם שִׁשִּׁי מָר וְנִמְקָר חֲשָׁנוּ כְּלָנוּ תְּחֻשֶׁת יְתָמוֹת. אוּלָּם זֹאת נִחְמַתְנוּ בְּעֵנֵינוּ, כִּי דָרְכּוֹ שֶׁל מָרֵן רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה מְלוּהָ אוֹתְנוּ, וְרוּחוֹ הַטְּהוֹרָה עוֹדְנָה סוֹכֶכֶת עָלֵינוּ.

וְאָנוּ, יְתָמֵי דִיְתָמֵי, בְּדַרְכּוֹ שֶׁל מָרֵן נִלְהֵ, וְלֹאֲרוּ נִצְעַד לְעַד, עַדִּי נַחֲזֶה פְּנֵיו בְּבִיאַת גּוֹאֵל.

**הַכּוֹתֵב וְחוֹתֵם בְּבִרְכַּת הַתּוֹרָה
וּבִתְקוּהָ לְגֵאֲלָהּ הַשְּׁלֵמָה כּב"א**
אֲבֵרָה אֲחוּיִן

מֵרֶזַח הַרְבֵּב שֶׁן:

עשרים וחמישה סיפורים
ממסכת חיינו המופלאה
של מנהיג הדור, אבי הישיבות
מרן רבנו אלעזר מנחם שך זצוק"ל
מלווים באיורים אותנטיים ומרגשים

מאת הרב אברהם אוחיון
ציורים: תמר צייטלין
עריכת לשון: הרב שאול עובדיה פתיה

תוכן ענינים

10	סֵפֶר הַחַיִּים .....
12	בְּזֹאת יִבְחַן .....
14	פְּגִישָׁה בְּהִתְכַתְּבוֹת .....
16	מִגִּיעַ אוֹ לֹא מִגִּיעַ? .....
18	רֵאשׁ יְשִׁיבַת קַרְלִין .....
20	'בְּרָקִים' בְּהִיכַל הַיְשִׁיבָה .....
22	הַכָּרַת הַטּוֹב .....
24	"מָה הַפֶּשֶׁט ב'תּוֹסֵפוֹת'?" .....
26	"הַפֶּשֶׁט הַזֶּה, שָׁוֶה לִי אֶת כָּל רְכוּשֵׁי!" .....
28	כְּפוּיַת טוֹבָה! .....
30	בֵּן... לֹא שׁוֹלְחִים לְבַד .....
32	קֶדֶם כָּל, לְסִים אֶת ה'נְתִיבוֹת'... ..
34	"אַתָּה רוֹצֵה לְעֹזֵר לוֹ? תִּמְצָא תְרוּץ!" .....
36	"אִם יִכְבֶּה הָאוֹר..." .....
38	הַכְּבוֹד הָאֲמִתִּי .....
40	סוֹד הַסִּנְדְקָאוֹת הַכְּפוּלָה .....
42	"לִפְנֵי הָאִשָּׁה אֵינִי רֵשָׁאִי!" .....
44	"מָה עֲשִׂיתָ עִם הַקְּשָׁיָה?" .....
46	הַבְּרָכָה שֶׁהִתְאַרְכָּה .....
48	שְׂמֹאל דּוֹחָה וְיָמִין מְקַרְבֶּת .....
50	מִדּוּעַ הֵנַח הַסֵּפֶר בַּכְּסֵּפֶת?! .....
52	אַחֲרֵיכֵן מְלֹאָה עַל כָּל עֲצָה .....
54	שְׁתֵּי הָעוֹגוֹת, וְהַלְקַח הַנִּפְלָא... ..
56	הַשִּׁדּוּךְ שֶׁנִּצְלַל .....
58	"מִדּוּעַ הָרֵאשׁ יְשִׁיבָה יוֹשֵׁב כָּאן?!" .....

עריכת לשון:
הרב שאול עובדיה פתיה

הגהות לשון וניקוד:
יהודית הירשמן

הגהות לשון ותוכן:
הרב מאיר ארלנגר

ציורים:
תמר צייטלין

עימוד ועיצוב:
מירי פלקסר

ניהול גרפי:
אברהם אוחיון

©
כל הזכויות שמורות

הודיה • בן דוד

להוצאה לאור

ספרי הודיה בן דוד

050-92-000-31

טלפון להזמנות: 0505-319-079

נדפס בישראל אלול תשע"ה
אין להעתיק או להפיץ ספר זה
או קטעים ממנו בשום צורה
ובשום אמצעי אלקטרוני או מכני
לרבות צילום והקלטה
ללא אישור בכתב מהמוציא לאור

Printed in Israel

טלפון המחבר אברהם אוחיון:
02-5835-702 050-4164-500
avio5@013net.net אימייל:

כל מי שמעוניין לזכות
את הרבים בסיפורו האישי
בכל תחום שהוא,
אשמח להיות שותף...

נות הארבעים של המאה הקודמת. הדי הקרבות ממלחמת העולם השנייה שוככים ומותירים אחריהם דם ואש ותמרות עשן. מדינות העולם מלקקות את פצעיהן עם הכרעתה של המפלצת הנאצית, ואז מתבררים ממדי האסון הבלתי נתפס. העם היהודי איבד שישה מליונים מבניו. שישה מליוני קדושים וטהורים, שנרצחו, נטבחו, נשרפו ונחנקו במיתות שונות ומשונות.

"גזירה היא מלפני, ואין לך רשות להרהר אחריה", ואולם, הלב הומה, הנפש יוצאת, מים רבים לא יוכלו לכבות את אש הכאב והיגון.

ואז, בשנת ה'תש"ח, מכריזות אומות העולם בחגיגות על הקמת מדינת ישראל, וגדולי ישראל יודעים, כי מערכה איתנה ניצבת בפתח, מערכה על נשמת האומה, על האמונה הטהורה בה' ובתורתו, מערכה על דרכי החינוך ועל ההשקפה הטהורה.

רבבות מיהודי עדות המזרח עולים לארץ ישראל. בלב טהור עולים הם לארץ מכורת אבותיהם, כלאחר יד זונחים הם חיי עושר ופאר, רווחה כלכלית ויחסי שכנות טובים, על מנת לנשק את אדמת הארץ, עליה חלמו כל השנים. הנה, מייחלים הם בליבם, קמה לה מדינת היהודים. הגאולה קרבה ובאה.

וגדולי ישראל יודעים, כי המערכה הולכת ומתעצמת. הקהילות הקדושות שבאו ממזרח, חיו את חייהם באמונה טהורה בבורא יתברך, על התורה ועל העבודה. הם אינם ערוכים למלחמת הרוח, על נפשותיהם הטהורות...

הדור משווע למנהיג בעל שיעור קומה, שידריך וינתב, ינחה ויאיר את החשכה.

ואכן, לא אלמן ישראל. שנים קודם לכן, זרח בעולם אורו של מרן הגדול, **רבנו אלעזר מנחם מן שך**, באחת מעיירותיה הקטנות של ליטא...

הרב שך נולד לאביו, רבי עזריאל, שהיה סוחר תבואה, ירא שמים מרבים ותלמיד חכם, ולאמו בת שבע, אשה יראת ה', צנועה וחסודה.

אהבת התורה שבערה ברב שך מגיל קטן היתה לשם דבר. כבר בגיל צעיר עשה את דרכו לסלוצק הרחוקה, לישיבתו של הגאון הגדול, רבי איסר זלמן מלצר. ושם, בעמל וביגיעה, שקד על דלתי התורה מתוך עוני ודחק נוראיים. לימים יתבטא, כי היו אלו השנים היפות בחייו...

הרב שך עבר את אימי מלחמת העולם הראשונה והשניה, עלה לארץ, והסתופף בצילם של גדולי הדור, מרן הגרי"ז מבריסק וה'חזון איש', ובמקביל זכה להערכה אדירה מצד אדמו"רים, מנהיגי חצרות החסידות, וראשי ישיבות.

כך הלכה וצמחה לה קומתו של אבי הישיבות, הגאון הגדול, **רבנו אלעזר מנחם מן שך**.

ואכן, גדולי הדור שמו את עיניהם על רבי לייזר והועידוהו להנהיג את הספינה במים הסוערים.

מרן הרב שך, שדבר לא עניין אותו מלבד הקושיה בגמרא, התוספות והרמב"ם, עוד דף גמרא ועוד סוגיה, הוא אשר הוכר בעינם הפקוחה של גדולי הדור, כמנהיג הבא. הוא אשר הוצב על ידיהם לצד הגה הקברניט.

הרב שך נקרא לעמוד בראש ישיבת פוניבז', ובתוך תקופה קצרה זרח אורו על פני תבל. מרן ראש

הישיבה היווה את עמוד ההשקפה הטהורה, עליו נשען כל בית ישראל.

ביד איתנה, ברוח יצוקה כסלע, ובנפש אוהבת עד כלות, ניווט מרן הרב שך את היהדות החרדית על נפשה, בצוק העתים.

הדור כולו נתגדל על נטפי האמונה והנוחם, לצד גאוה יהודית אמיתית, שבקעו מגרונו ונוצקו מנשמתו.

אך מרן הרב שך לא היה רק אבי הישיבות, עמוד ההשקפה, קברניט הספינה. מרן הרב שך היה גם אבא פרטי, אב רחום וחנון לכל תלמיד מאלפי תלמידיו, אב אוהב וסועד לכל נפש יהודית שביקשה עידוד ותמיכה. סולם מוצב ארצה, וראשו מגיע השמימה.

הספר שאתם אווזים בידיכם משקף אך במעט את קומת הענק של **מרן הרב שך**. מסכת חייו של מרן הרב שך יכולה לאכלס עשרות ומאות סיפורים מרתקים, סיפורים של אהבת תורה וקדוה, של הנהגה איתנה ושל עין פקוחה בטהרתה.

ואולם, גם בעשרים וחמישה הסיפורים שלפניכם, יכול הקורא להתחבר לדמותו רבת ההוד, של אבי עולם התורה והישיבות בדור האחרון.

ויהי רצון שנזכה לילך בדרכו, להתגדל לאורו, ולצעוד בנועם הליכותיו, בתורה וביראה. אמן.

וכאן המקום להודות לבורא עולם על שסייע בידי עד הלום, ובפרט בכל הקשור במישרין ובעקיפין לחינוך ילדי ישראל ברוח ישראל סבא. במה אקדם ה', איכף לאלקי מרום, על כל הטובה אשר גמלני עד כה?

אודה מאד לעוסקים במלאכה, העומדים לימיני במים רבים.

ראשית אשגר מילות ברכה ואין סוף הכרת הטוב למי שמתלווה אלי בעבודתי, במסירות אין קץ ובנאמנות שלמה זה שנים רבות, הלא הוא עורך הלשון המקצועי והמיוחד, ידידי ורב חביבי, הרה"ג רבי **שאל עובדיה פתיה שליט"א**. על שסייעני ומסייעני תדיר, הן בעריכת הלשון, הן בבחירת הסיפורים והן בהאדרת התוכן בדרכו הייחודית, המקצועית והמדויקת. ועל כרחי אני עונה ואומר שלולא סיועו התמידי וללא התערבותו הברוכה במלאכת הקודש, לא היה יוצא לאור עולם הספר הזה, כפי שהוא מוגש לפניכם. ליבי עולה על גדותיו בהכרת הטוב עצומה, על אותן שעות על גבי שעות בהן הוא השקיע את כל כשרונו ומרצו, לפאר את הספר החשוב הזה ולסייע בהגשתו לכדי יצירה מושלמת ושופעת חן. יתן ה' ויזכו הוא, רעייתו וילדיהם היקרים להתברך בכל הברכות הכתובות בתורה.

חפניים של תודה והערכה לנקדנית והמגיחה, הגב' **יהודית הירשמן**. כן אודה לידידי ורב חביבי החשוב שמסייע בעדנו ברבים מספרינו, מגיח הלשון והניקוד המקצועי, הרה"ג ר' **מאיר ארלנגר**. תודה מיחדת מקרב לב נתונה לציירת בידי אמן, הגב' **תמר צייטלין**, על ציורי הספר והעטיפה המלאים בחן מיוחד ובאיכות שאינה מתפשרת. אודה בזאת לגרפיקאית והמעצבת ביד אמן הגב' **מירי פלקסר**, על עימוד הספר ועל עיצוב העטיפה.

אחרית, דבר אודה לנוות ביתי היקרה והמסורה מנב"ת **נעמה תחי'**, העומדת לצידי, תומכת ומסייעת בכל מלאכת הקודש, ונוטלת על כתפיה את עול הבית וגידול הילדים, בתבונה רבה ובדעת רחבה. יזכנו ה' לראות נחת מכל עמלנו. אמן.

אברהם אוחיון
אלוף המשפחה

סֵפֶר הַחַיִּים

א

יָמִים יָמֵי מִלְחָמַת הָעוֹלָם הִרְאִישׁוּנָה. רוּחוֹת מִלְחָמָה מְנַשְׁבוֹת בְּאֹוִיר, וְהַדִּי הַהִתְפּוֹצְצוּת מִרְעִידִים אֶת הַלְּבָבוֹת. הַרוֹסִים הִלְכוּ וְכָבְשׁוּ עִיר אַחַר עִיר, וּבְכָל מְקוֹם אֶלְיוֹ הִגִּיעוּ זָרְעוֹ הַרֵס וְחִרְבָּן, כְּאִשֶׁר הָאֶכְלוּסְיָה הַסּוֹבֶלֶת בְּיוֹתֵר, הִיָּתָה, כְּמוֹבֹן, אֶכְלוּסִיַּת הַיְהוּדִים...

תּוֹשְׁבֵי הָעָרִים שֶׁנִּקְלְעוּ לְעֵין הַקְּרִיבוֹת, מְצָאוּ עֲצָמָם נְעִים וְנָדִים כְּפִלִּיטִים חֲסָרֵי כֹל. אִךְ בְּאוֹתָם יָמִים לֹא חָשַׁב אִישׁ עַל רְכוּשׁוֹ וְעַל בֵּיתוֹ שֶׁהִשְׁאָרוּ מֵאֲחוֹר. הַחַיִּים הָיוּ חֲשׁוּבִים יוֹתֵר מְכֹל.

כְּאִשֶׁר הִגִּיעוּ הַשְּׂמוּעוֹת לְסִלּוּצֶק, כִּי הַרוֹסִים עוֹמְדִים בְּשַׁעְרֵי הָעִיר, וְכִי בְּכָל רִגַע עוֹמְדִים הֵם לְכַבֵּשׁ אֶת הָעִיר, אַחְזָה בְּהֵלָה בְּתִלְמִידֵי יִשְׁיֵבֶת סִלּוּצֶק. אִם יִשְׁיָגוּם הַרוֹסִים, יִדְעוּ, נִתְּוִנִים הֵם בְּסַפְנַת מוֹת. מִכִּיּוֹן שֶׁכָּךְ, הַשִּׁיגוֹ תִלְמִידֵי הַיִּשְׁיָבָה מְסַפְּרֵי עֲגָלוֹת רְתוּמוֹת לְסוֹסִים, וּמְהִירוֹ לְעֵלוֹת עֲלֵיהֶן, בְּמִטְרָה לְבָרַח מִן הָעִיר מִפְּנֵי הַרוֹסִים.

הַבַּחּוּרִים מְלֹאוּ אֶת הָעֲגָלוֹת עַד אֶפְסֵי מְקוֹם, וְהִעְגִּלוּן כְּבָר עָמַד לְהַדְהִיר אֶת הַסוֹסִים, כְּאִשֶׁר לְפָתַע נִשְׁמַע קוֹלוֹ שֶׁל מָרֵן רֹאשׁ הַיִּשְׁיָבָה: "רִגַע! שְׁכַחְתִּי מִשְׁהוּ! אֲנִי מְכָרְחָ לְחִזָּר וְלִקְחַת אוֹתוֹ!"

וּבְטָרֵם הָיָה סִפֵּק בְּיַדֵּי מִי מֵהֵם לְהִשְׁמִיעַ קוֹל, כְּבָר נִתֵּר לִיזָר הַצָּעִיר מִן הָעֲגָלָה וְאֵץ רֵץ לְבָנִין הַיִּשְׁיָבָה. "הֲלֹא סַפְנַת מוֹת מְרַחֶפֶת עַל רֹאשׁוֹ בְּכָל רִגַע!" הִתְרַעְמוּ הַבַּחּוּרִים בֵּינָם לְבֵין עֲצָמָם, "מָה עֲשׂוֹי לְהַצְדִּיק עֲכוֹב שְׁכֵזָה?!"

"וּבְכֻלָּל", הִרְהִירוּ בְּקוֹל, "הֲלֹא לִיזָר יִדְוַע כְּבַחּוֹר עֲנִי וְחָסֵר כֹּל, אֵיזָה דְבַר עָרָה נִסְתָּר הוּא מְחַזֵּיק בֵּין כְּתָלֵי הַיִּשְׁיָבָה?!"

הֵם לֹא הִתְלַבְּטוּ בְּהִרְהוּרֵיהֶם זְמַן רַב. שְׁכּוֹן, תּוֹךְ רִגְעִים סְפוּרִים נִרְאָה לִיזָר רֵץ לְכוּוֹן הָעֲגָלָה, מִתְנַשֵּׁם וּמִתְנַשֵּׁף...

בְּיַדֵּיו אַחֲזָה, סֵפֶר מוֹסֵר בְּלוֹי וְקְרוּעַ... הִיָּה זֶה סֵפֶר 'שַׁעְרֵי תְּשׁוּבָה', לְרַבְּנוֹ יוֹנָה...

"מָה?!" הִשְׁתּוֹמְמוּ הַבַּחּוּרִים, "זֶה מָה שֶׁשְׁכַּחְתָּ בַּיִּשְׁיָבָה?! בְּשִׁבִיל זֶה סַפְנַת אֶת כְּלָנוֹ?!"

לִיזָר לֹא הִבִּין עַל מָה הֵם מְדַבְּרִים. "נוֹסְעִים אֲנִי כְּדִי לְהַצִּיל אֶת חַיֵּינוּ, הֲלֹא כֵן?" הִתְעַנְּנוּ. "וּבְכֵן, שְׁלֹמָה הַמֶּלֶךְ אֹמֵר: 'הַחֲזֹק בַּמוֹסֵר אֶל תִּרְף נִצְרָה כִּי הִיא חַיִּיד!'"

הַמוֹסֵר הוּא הַחַיִּים שֶׁל הָאָדָם, וּבְלִי מוֹסֵר - אֵין סִבָּה לְחַיּוֹת, וְאֵין סִבָּה לְבָרַח מִפְּנֵי הַרוֹסִים! רַק עֲכָשׁוֹ, שֶׁסֵּפֶר הַמוֹסֵר בְּרִשׁוֹתָנוּ, יֵשׁ לָנוּ סִבָּה לְחַיּוֹת, וְיֵשׁ לָנוּ סִבָּה לְבָרַח מִפְּנֵי הַרוֹסִים", חָתַם אֶת דְּבָרָיו וְשָׁקַע בְּלִמּוּד בְּסֵפֶר הַבְּלוֹי...